

Syntaktická ekvivalence

I. ASYMETRICKÉ VĚTNÉ KONSTRUKCE V RUŠTINĚ	
R	Č
a) činitel děje/nositel stavu je vyjádřen jiným pádem než nominativem	
<ul style="list-style-type: none"> • genitiv (záporový): Проблем для нас <i>не</i> существовало. Таких случаев <i>не</i> бывает. В этом здании <i>нет</i> лифтов. 	Problémy pro nás neexistovaly. Takové případy nebývají. V této budově nejsou výtahy .
<ul style="list-style-type: none"> • dativ: Друзьям нужна помощь. Лишь бы нам не опоздать! Маме оттуда плохо видно. 	Přátelé potřebují pomoc. Jen abychom nepřišli pozdě! Maminka odtud špatně vidí.
<ul style="list-style-type: none"> • instrumentál: Подуло лёгким ветерком. Солдата ранило осколком гранаты. Ветром сорвало крышу. 	Zavanul lehký větrík . Vojáka zranila střepina granátu. Vítr strhl střechu.
b) vyjadřování modálních vztahů možnosti, nutnosti, záměru	
<ul style="list-style-type: none"> • dativ + predikativní příslovce (<i>можно, нужно, надо, необходимо, нельзя, охота, лень</i>): Почему ему можно курить, а мне <i>нельзя</i>? Родителям <i>надо</i> утром рано вставать. Иностранцу <i>невозможно</i> перевести такой текст. 	Proč он může kouřit, a já nesmím? Rodiče musí ráno brzo vstávat. Cizinec nemůže takový text přeložit.
<ul style="list-style-type: none"> • dativ + neosobní slovesa (<i>следует, предстоит, придётся, полагается, хочется</i>): Нашим партнёрам <i>придётся</i> с этим согласиться. Итоги <i>следовало</i> подвести вам, а не директору. Нам <i>предстоит</i> решать сложные задачи. 	Naši partneři s tím budou muset souhlasit. Závěry jste měl udělat vy , а не ředitel. (My) Budeme muset řešit složité úkoly.
c) anonymizace a generalizace činitele děje	
<ul style="list-style-type: none"> • vynechávání dativu činitele děje: Позвонить вам вечером? 	Mám vám večer zavolat? Budeš/budeme... to muset ještě jednou zkusit.

Придётся еще раз попробовать. Завернуть?	Mám vám to zabalit?
<ul style="list-style-type: none"> věty s neurčitým a všeobecným činitelem děje: <p>В дверь постучали. Просят освободить вагоны. В конце предложения ставят точку. Его тут хвалят, а он хмурится. Тебя не убедишь.</p>	<p>Někdo zaklepal na dveře. Prosíme vystupte. Na konci věty se píše tečka. Člověk ho tu chválí, a on se kaboní. Tebe člověk nepřesvědčí.</p>

II. VYJADŘOVÁNÍ BYTÍ A VLASTNĚNÍ	
R	Č
a) vyjadřování bytí	
chybí přítomné tvary slovesa быть (plnovýznamové, pomocné, sponové)	
<ul style="list-style-type: none"> plnovýznamová slovesa: <p><i>бывать, существовать, наличествовать, встречаться, иметься, насчитываться, находиться, присутствовать, состояться, происходить, идти, налицо:</i></p> <p>Существует несколько теорий. В гостинице имеется особый зал для конференций. В мире насчитывается около 200 миллионов наркоманов. Наличествуют сотни разных диет. В России налицо все внешние признаки окончания кризиса.</p>	<p>Je (existuje) několik teorií. V hotelu je zvláštní konferenční sál. Ve světě je asi 200 milionů narkomanů. Jsou (existují) stovky různých diet. V Rusku jsou (patrně) všechny vnější znaky ukončení krize.</p>
<ul style="list-style-type: none"> sponová (polosponová) slovesa: <p><i>являться, бывать, служить, стоять, состоять, числиться, доводиться, приходить, представлять собой, составлять, оказываться, получаться:</i></p> <p>Его утверждение является спорным. Английский язык служит сегодня универсальным средством общения. Погода стоит солнечная.</p>	<p>Jeho tvrzení je sporné. Angličtina je dnes univerzálním komunikačním prostředkem. Je slunečné počasí.</p>

<p>Коллега числится больным. Она доводится ему двоюродной сестрой. Пётр состоит членом нашей организации. Законность представляет собой процесс осуществления законов. Решение задачи оказывается очень затруднительным. Суп получился очень вкусным. Вечера становятся сырыми.</p>	<p>Kolega je nemocný (= je ve stavu nemocných). Она je jeho sestřenice. Petr je členem naší organizace. Zákonnost je proces uskutečňování zákonů. Řešení té úlohy je velmi obtížné. Polévka je velmi chutná. Večery jsou už vlhké.</p>
<p>есть (plnovýznamové):</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • existence někoho/něčeho (существовать): Наследственные болезни есть. Есть разные теории. Я рад, что ты есть. 	<p>Dědičné nemoci jsou (= existují). Jsou (= existují) různé teorie. Jsem rád, že jsi (= existuješ).</p>
<ul style="list-style-type: none"> • možnost něčím disponovat (иметься): Апельсины есть /v prodeji/. В палатке есть /jsou k dispozici/ две койки. 	<p>Pomeranče jsou. Ve stanu jsou dvě lůžka.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • výskyt něčeho (v odlišném prostředí) (встречаться): На солнце есть пятна. В море есть медузы. Среди нас есть и отличники. 	<p>Na slunci jsou skvrny. V moři jsou medúzy. Mezi námi jsou výborní studenti.</p>
<p>есть - NELZE POUŽÍT:</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • údaj o umístění něčeho: На полу персидский ковёр. На стене карта России. Кабнет директора на втором этаже. 	<p>Na podlaze je (= leží) perský koberec. Na zdi je (= visí) mapa Ruska. Ředitelna je v prvním patře.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • údaj o zaplnění objemového prostoru: В пруду холодная вода. В канистре 20 литров бензина. Вино в бутылке. 	<p>V rybníku je studená voda. V kanystru je 20 litrů benzínu. Vino je v láhvi.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • údaj o konání, průběhu nějaké události, stavu okolí apod.: В актовом зале лекция. В Оломоуце с двух до трех стоянка. Отсюда прекрасный вид. 	<p>V aule je přednáška. V Olomouci je od dvou do tří zastávka. Odsud je krásný výhled.</p>
<p>есть (sponové):</p>	

<ul style="list-style-type: none"> v definicích: Прямая есть кратчайшее соединение двух точек. 	<p>Úsečka je nejkratší spojnicí dvou bodů.</p>
<ul style="list-style-type: none"> v hovorové řeči: Ты был и <i>есть</i> мой друг. Приказ <i>есть</i> приказ. Дома <i>есть</i> дома. Ведь это Наташа! - Она и <i>есть</i>. Вот то-то и <i>есть</i>... Так и <i>есть</i>. Он ничего как <i>есть</i> не смыслит. 	<p>Ty jsi byl a <i>jsi</i> můj přítel. Rozkaz <i>je</i> rozkaz. Doma <i>je</i> doma. To je přece Nataša! – Ano, <i>je</i>. To <i>je</i> právě to, že... Opravdu/skutečně. Naprosto ničemu nerozumí.</p>
<p>důsledky odumření přítomných tvarů slovesa быть (segmentace ruského textu):</p>	
<ul style="list-style-type: none"> pomlčka místo spony: Марс – планета. Коррозия – враг автомобилистов. Старший брат – мой учитель × Старший брат мой – учитель. 	<p>Mars je planeta. Koroze je nepřitelem řidiče. Starší bratr je můj učitel × (Můj) Starší bratr je učitel.</p>
<ul style="list-style-type: none"> vyčleňování ustálených vsuvek: В коридоре видно зеркало. × В коридоре, <i>видно</i>, зеркало. Карпов может быть до конца месяца в отпуске. × Карпов, <i>может быть</i>, до конца месяца в отпуске 	<p>V chodbě je vidět zrcadlo. × V chodbě je <i>patrně</i> zrcadlo. Karpov může být do konce měsíce na dovolené. × Karpov je <i>možná</i> do konce měsíce na dovolené.</p>

<p align="center">b) vyjadřování vlastnění</p>	
<ul style="list-style-type: none"> быть (у кого-н.): у меня (есть) + subst. есть (zdůraznění faktu vlastnění/disponibility): У меня <i>есть</i> машина (компьютер, словарь) У Вани <i>есть</i> еще билеты на концерт. У тебя <i>есть</i> старые пластинки? Ключ у меня <i>есть</i>. У нас <i>есть</i> совещание! Экзамен у них <i>есть</i>. есть (prostá konstatace faktu): У меня (здесь) машина, можно ехать со мной. У Вани с собой словарь, поищите в нем. У тебя в кармане ключи, отпирай! 	<ul style="list-style-type: none"> мít (k dispozici, vlastnit) Auto (počítač, slovník) <i>mám</i>. Váňá lístky na koncert <i>má</i>. Staré desky <i>máš</i>? Klíče <i>mám</i>. Poradu <i>máme</i>! Zkoušku <i>mají</i>. <i>Mám</i> tady auto, můžete jet se mnou. Váňá <i>má</i> s sebou slovník, podívejte se do něho. V kapse <i>máš</i> klíče, odemkni!

<p>У меня сегодня экзамен. У Ирины насморк (грипп). У ребенка голубые глаза. У наших знакомых двое детей.</p> <p>• jiné předložky:</p> <p>на: <i>На</i> нем была рубашка в клетку. в: <i>В</i> высокосном году 366 дней. при: Ваш паспорт <i>при</i> Вас? за: <i>За</i> тобой долг. с: <i>Со</i> мной буссоль.</p> <p>• стать, оказаться:</p> <p>После смерти тети родных у него <i>не стало</i>. <i>Не стало</i> у меня терпения. Денег у меня <i>не оказалось</i>. Она мечтала стать актрисой, но таланта у нее <i>не оказалось</i>.</p>	<p>Dnes <i>mám</i> zkoušku. Irena <i>má</i> rýmu (chřipku). Dítě <i>má</i> modré oči. Naši známí <i>mají</i> dvě děti.</p> <p><i>Měl</i> na sobě kostkovanou košili. Přestupný rok <i>má</i> 366 dní. Pas <i>máte</i> u sebe? <i>Máš</i> dluh. <i>Mám</i> s sebou buzolu.</p> <p>Po tetině smrti už <i>neměl</i> žádné příbuzné. <i>Neměl</i> jsem trpělivost. Peníze jsem <i>neměl</i>. Toužila se stát herečkou, ale talent <i>neměla</i>.</p>
<p>• иметь:</p> <p><i>иметь</i> всех/всё в распоряжении, под рукой <i>иметь</i> своего друга начальником <i>иметь</i> в виду недостатки <i>иметь</i> на сердце желание <i>иметь</i> на счету два экзамена <i>иметь</i> своей целью проследить... <i>иметь</i> образование, большой опыт, успех, влияние, авторитет, терпение, отношение (к истории), дело (с милицией), понятие (о компьютерах), доступ (к литературе), право (на образование), честь, намерение,...</p> <p>- označování vztahu příslušnosti mezi neživotnými substancemi:</p> <p>Кабинет <i>имеет</i> входную дверь. Автобус <i>имеет</i> климатизацию.</p> <p>- určení přesných rozměrů:</p> <p>Канал <i>имеет</i> длину 120 км.</p>	<p>• mít (ve spojení s abstrakty)</p> <p><i>mít</i> všechno/všechny k dispozici, po ruce <i>mít</i> za vedoucího svého přítele <i>mít</i> na zřeteli nedostatky <i>mít</i> na srdci přání <i>mít</i> za sebou dvě zkoušky <i>mít</i> za cíl prozkoumat... <i>mít</i> vzdělání, velké zkušenosti, úspěch, vliv, autoritu, trpělivost, vztah, přístup, právo, úmysl...</p> <p>Pracovna <i>má</i> vstupní dvěře. Autobus <i>má</i> klimatizaci.</p> <p>Kanál <i>má</i> délku (je dlouhý) 120 km.</p>
<p><i>обладать</i> (способностью, силой, голосом) <i>оказывать</i> (влияние) <i>носить</i> (характер) <i>пользоваться</i> (успехом)</p> <p>радоваться бояться торопиться мне хочется есть, пить</p>	<p>• mít (v ustálených spojeních):</p> <p><i>mít</i> schopnost, sílu, hlas, <i>mít</i> vliv <i>mít</i> charakter <i>mít</i> úspěch</p> <p><i>mít</i> radost <i>mít</i> strach <i>mít</i> naspěch <i>mám</i> hlad, žízeň, chuť</p>

<p>я прав мне не везёт я полагаю, что... сколько он получает в месяц? зачем ему это нужно? я считаю его умным что между вами? нашёл! понял!</p>	<p><i>mám</i> pravdu <i>mám</i> smůlu <i>mám</i> štěstí <i>mám</i> za to, že... kolik <i>má</i> měsíčně? co z toho <i>má</i>? <i>mám</i> ho za chytrého co spolu <i>máte</i>? už to <i>mám</i>!</p>
<p>Задание у меня уже написано. Платье у нее смято. Нога у него сломана. Ale: Мы заказали три билета. Мы уже отсеклись. Мы выиграли. Куда ты направляешься?</p>	<p>• perfektum: Úlohu <i>mám</i> už napsanou. Šaty <i>má</i> zmačkané. Nohu <i>má</i> zlomenou. <i>Máme</i> zamluveny tři vstupenky. <i>Máme</i> zaseto. <i>Máme</i> vyhráno. Kam <i>máš</i> namířeno?</p>
<p>Завтра (у нас среда). Заботы у нас уже позади. У меня испортилось настроение. У него впереди экзамены. Ale: Погода сегодня хорошая. Дождь прошел. Я уже пообедал. Чем ты всё время недоволен? Это всё равно.</p>	<p>• jiné příznaky stylizované jako přivlastňování: Zítra <i>máme</i> středu. <i>Máme</i> po starosti. <i>Mám</i> po náladě. <i>Má</i> před zkouškami. Dnes <i>máme</i> pěkné počasí. <i>Máme</i> po dešti. <i>Mám</i> už po obědě. Co pořád <i>máš</i>? To <i>máš</i> jedno.</p>
<p>• konstrukce s dativem: <i>Ему</i> пятнадцать лет. <i>Дуракам</i> счастье. <i>Всему</i> есть мера. <i>Всему</i> свое время. <i>Вам</i> телеграмма. <i>Нам</i> есть что читать. <i>Нам</i> близко до вокзала.</p>	<p><i>Má</i> 15 let. Hloupí <i>mají</i> štěstí. Všechno <i>má</i> svou mez. Všechno <i>má</i> svůj čas. <i>Máte</i> telegram. <i>Máme</i> co číst. <i>Máme</i> to blízko na nádraží.</p>

III. SLOVESNÉ KONDENZÁTORY (POLOVĚTNÉ ÚTVARY) V RUŠTINĚ

R

Č

a) přechodníkové obraty

- okolnosti příslovečného charakteru:**

Починяя lampu, выключите ток.

Собирая лекарственные травы, мы помогаем нашему здравоохранению.

Петр ушел *не простившись*.

Он поздоровался, *кивнув* головой.

- vedlejší věta:**

Když spravujete lampu, vypněte proud.

Tím, že sbíráme léčivé byliny, pomáháme našemu zdravotnictví.

Petr odešel bez rozloučení.

Pozdravila kývnutím hlavy.

b) obraty se slovesnými adjektivy (participii)

- vedlejší děj chápaný jako vlastnost činitele (nositele):**

Современная языковая норма допускает ряд форм, раньше *считавшихся* нелитературными.

На заседании был обсужден ряд вопросов, *связанных* с дальнейшим развитием контактов между обоими государствами.

Желающим более основательно познакомиться с этим вопросом предназначен научный доклад.

Прочитанное мной надолго сохранилось в моей памяти.

- vedlejší věta:**

Současná jazyková norma připouští řadu tvarů, které byly dříve považovány za nespisovné.

Na zasedání byla posouzena řada otázek, které souvisí s dalším rozvojem styků mezi oběma státy.

Těm, kdo si přeji seznámit se s touto otázkou důkladněji, je určena vědecká přednáška.

To, co jsem si přečetl, nadlouho utkvělo v mé paměti.

c) infinitiv

- predikát:**

- náhlý děj:

Она *плакать*.

Только что пришел и сразу *ругать*.

Dala se do pláče.

Jen přišel a hned začal nadávat.

- predikát vět vedlejších:**

- а) shoda původce děje:**

Дети мечтают о том, чтобы хоть на неделю *съездить* в горы.

Прежде чем *уехать*, мы убрали квартиру.

- б) všeobecný původce děje:**

Если любое число *умножить* на нуль, то результат равняется нулю.

Если *искать* совершенства, то никогда не будешь доволен.

Děti touží po tom, aby si třeba jen na týden zajely do hor.

Dříve než jsme odjeli, uklidili jsme byt.

Znásobíme-li jakékoliv číslo nulou, rovná se výsledek nule.

Bude-li člověk hledat dokonalost, nebude nikdy spokojen.

<ul style="list-style-type: none"> • predikát jednočlenných vět: Infinitivní věty rozkazovací: <i>Не подсказывать!</i> Экспонаты руками <i>не трогать!</i> Гнутых монет <i>не бросать!</i> В зрительный зал после третьего звонка <i>не входить!</i> 	<p>Nenapovídat! Nedotýkejte se exponátů! Nevhazujte zprohýbané mince! Nevstupujte do hlediště po třetím zvonění!</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvinuté infinitivní věty: a) dativem původce děje (+ zmírňující částice бы/если/хоть/лишь/только/как): Мне <i>переодеться.</i> Лишь бы мне с ней <i>встретиться!</i> Как бы нам <i>не заблудиться!</i> 	<p>Musím se převléknout. Jen abych se s ní setkal! Jen abychom nezabloudili!</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Hlavní významové odstíny infinitivních vět: a) neuskutečnitelný/neodvratný děj: Им в этом <i>не разобратся.</i> Сюда нам больше <i>не вернуться.</i> b) nezbytnost/žádoucnost děje: Им здесь деньги <i>менять.</i> Всем <i>переобуться!</i> Только бы нам <i>найти</i> ключ! Ему бы лишь <i>критиковать.</i> 	<p>Určitě se v tom nevyznají. Sem se už určitě nevrátíme. Musí si zde vyměnit peníze. Všichni ať se přezují! Jen kdybych našel klíč! On by jen kritizoval.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Infinitiv jako vedlejší větný člen: následný děj: просьба <i>не курить</i> желание <i>покушать</i> уговорились <i>встретиться</i> Он обещал всех <i>отвезти</i> на вокзал. Здесь приятно <i>сидеть.</i> Сегодня слишком холодно <i>купаться.</i> 	<p>prosíme, nekuřte! přání něco sníst domluvili si schůzku vedlejší věta (že, aby) / jiný výraz: Slíbil, že všechny odveze na nádraží. Tady se pěkně sedí. Dnes je příliš chladno na koupání.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • v R není infinitiv: Пойдите посмотрите расписание поездов. Пойду вымою руки. Я вижу, что он приходит. Я никогда не видел, чтобы она курила. 	<p>a) po slovesech pohybu: Jděte se <i>podívat</i> na jízdní řád. Půjdu si <i>umýt</i> ruce. b) po slovesech smyslového vnímání: Vidím ho <i>přicházet.</i> Nikdy jsem ji neviděl <i>kouřit.</i></p>

<p>Будь у меня деньги, я бы поехал в Норвегию. Знай я об этом, я сыграл бы с вами.</p>	<p>c) při vyjádření neskutečné podmínky: <i>Mít</i> peníze, jel bych do Norska. <i>Vědět</i> o tom, byl bych si zahrál s vámi.</p>
--	---

<p style="text-align: center;">IV. SLOVOSLED V RUSKÉ A ČESKÉ VĚTĚ</p>	
R	Č
<p>1. syntaktická větná struktura 2. aktuální větné členění 3. stylistické zbarvení výpovědi</p>	
<p>a) vliv syntaktické stavby věty</p>	
<ul style="list-style-type: none"> neutrální slovosled hlavních větných členů (S-P): <u>Поезд</u> опоздал. <u>Все</u> уже пообедали? <u>Брат Наташи</u> – инженер x <u>Инженер</u> – брат Наташи. 	<p>Vlak měl zpoždění. Všichni už obědvali? Bratr Nataši je inženýr - Inženýr je bratr Nataši.</p>
<ul style="list-style-type: none"> (vedlejší větný člen) – S – P: <u>Завтра Борис</u> поедет в Прагу. <u>Эту книгу Вера</u> купила в нашем книжном магазине. <u>Об этом вопросе</u> директор говорил на собрании. 	<ul style="list-style-type: none"> (vedlejší větný člen) – P – S: Завтра pojede <u>Boris</u> do Moskvy. Tu knihu koupila <u>Věra</u> v našem knihkupectví. O té otázce mluvil <u>ředitel</u> na schůzi.
<ul style="list-style-type: none"> obrácený slovosled P – S (přímá řeč): «Я приду», - согласился <u>Петя</u>. 	<p>„Přijedu“, souhlasil Petr.</p>
<ul style="list-style-type: none"> пředmět vyjádřený os. zájm. nebo zájm. это často stojí za slovesným predikátem: Елена протянула ему руку. Я не хотела видеть его. Каждый переживал это по-своему. 	<p>Helena mu podala ruku. Nechtěla jsem ho vidět. Každý to prožíval po svém.</p>
<ul style="list-style-type: none"> пředmět vyjádřený os. zájm. může stát na začátku věty: Меня поразило, что он опоздал. Тебе было холодно? Ей вдруг стало трудно дышать. 	<p>Překvapilo mě, že se opozdil. Bylo ti zima? Najednou se jí těžce dýchalo.</p>
<ul style="list-style-type: none"> пříslowecné určení – atributivní přísl. urč. stojí 	

<p>obyčejně před určovaným slovesem: Я его <i>хорошо</i> знаю. «Ничего», - <i>спокойно</i> сказал тренер.</p>	<p>Znám ho <i>dobře</i>. „То nic,“ <i>řekl klidně</i> trenér.</p>
<p>• shodný přívlastek – stojí obyčejně před substantivem: <i>Молодой</i> <u>художник</u> написал интересный портрет. výjimky – motivovány stylisticky (v hovorové řeči): <u>Брат мой</u> завтра приедет. Вчера я читал одну <u>статью интересную</u>. v inventárních seznamech: стол <u>письменный</u>, масло <u>растительное</u> avšak: <i>серная</i> кислота, <i>горный</i> орел, <i>вопросительное</i> предложение x имя <i>прилагательное</i></p>	<p>Mladý malíř namaloval zajímavý portrét. Zítra přijede můj bratr. Včera jsem četl jeden zajímavý článek. stůl psací, olej rostlinný kyselina <i>sírová</i>, orel <i>skalní</i>, věta <i>tázací</i> x <i>přídavné</i> jméno</p>
<p>• volně připojený shodný přívlastek stojí obyčejně po subst.: <u>книга</u>, <i>лежащая на столе</i> <u>картина</u>, <i>написанная известным художником первой половины XIX века</i> <u>бабочки</u>, <i>весело кружащиеся вокруг фонаря</i></p>	<p>kniha, ležící na stole obraz, namalovaný známým umělcem první poloviny 20. století motýli, vesele kroužící kolem lampy</p>
<p>• obmykání (přívlastek stojí před subst., další atributivní členy stojí mezi nimi): <i>лежащая на столе</i> <u>книга</u> <i>написанная известным художником первой половины XIX века</i> <u>картина</u> <i>весело кружащиеся вокруг фонаря</i> <u>бабочки</u></p>	<p>(v češtině se nepoužívá): kniha, ležící na stole obraz, namalovaný známým umělcem první poloviny 20. století motýli, vesele kroužící kolem lampy</p>
<p>• neshodný přívlastek – stojí obyčejně po subst.: <u>Здание факультета</u> находится на улице Ломоносова. prepozitivní neshodný přívlastek (zřídka): <i>золотых дел</i> <u>мастер</u> <i>всякого рода</i> <u>товары</u> Во входной двери стоял <i>среднего роста</i> <u>человек</u>.</p>	<p>Budovy fakulty je na Lomosovově ulici. zlatník různé zboží Ve dveřích stál člověk střední postavy.</p>
<p>• 2 přívlastky (1 v gen.) → napřed bezpředložkový gen.: <u>отношение брата</u> к сестре <u>приезд русского посла</u> в Прагу</p>	<p>vztah bratra k sestře příjezd ruského velvyslance do Prahy</p>

<p>obrácený slovosled (v publicist. stylu): <u>приезд в Прагу</u> русского посла <u>возвращение из Португалии</u> наших футболистов <u>критика Белинским</u> некоторых взглядов Гоголя</p>	<p>(v češtině se nepoužívá)</p>
<p>• těsně připojený doplněk – obvykle po predikátu: Поезда уходили переполненными. Его разоблачили как агента иностранной разведки. (volně připojený doplněk – často stojí na začátku věty): <i>Привлечённые светом</i>, бабочки кружились вокруг фонаря. x Привлечённые светом бабочки кружились вокруг фонаря.</p>	<p>Vlaky odjížděly přeplněné. Byl odhalen jako agent cizí rozvědky. <i>Přilákání světlem</i> kroužili motýli kolem lucerny. x Motýli přilákání světlem kroužili kolem lucerny.</p>
<p>• vedlejší větný člen – člen vyjádřený jménem – sloveso: <u>Эту книгу Вера</u> купила в нашем книжном магазине. <u>Завтра в наш город</u> приедет известный артист. <u>Об этом вопросе на собрании</u> говорил наш заведующий.</p>	<p>Tu knihu koupila Věra v našem knihkupectví. Zítra přijede do našeho města známý herec. O této otázce mluvil na schůzi náš vedoucí.</p>
<p>b) vliv aktuálního větného členění</p>	
<p>základ výpovědi (téma – daná skutečnost) jádro výpovědi (réma – nová skutečnost)</p>	
<p>• v neutrálních výpovědích – téma + réma: Наши хоккеисты <u>победили</u>. (téma – réma) Победили <u>наши хоккеисты</u>. (téma – réma)</p>	<p>Naši hokejisté <u>vyhráli</u>. Vyhráli <u>naši hokejisté</u>.</p>
<p>• s rostoucím počtem větných členů roste počet možných slovosledných variací: Олег послезавтра летит в Нижний Новгород. (24 variant)</p>	<p>Oleg pozítří letí do Nižního Novgorodu.</p>
<p>• v emocionálně zabarvených výpovědích – réma + téma: <u>Победили</u> наши хоккеисты. (réma – téma) <u>Наши хоккеисты</u> победили!</p>	<p><u>Vyhráli</u> наши hokejisté. <u>Наши hokejisté</u> vyhráli.</p>

(réma – téma)	
<ul style="list-style-type: none"> • častější subjektivní (obrácený) slovosled – réma často stojí v centru věty: Вера <u>уважает</u> Бориса. Это подозрение <u>обидело</u> Машу. После такого скандала Петров <u>покинет</u> нашу фирму. Елена теперь <u>в Праге</u> живет. 	<p>Věra si Borise <u>váží</u>. To podezření Mášu <u>urazilo</u>. Po takovém skandálu Petrov naši firmu <u>opustí</u>. Helena teď bydlí <u>v Praze</u>.</p>
c) vliv stylistického zabarvení výpovědi	
<ul style="list-style-type: none"> • silnější větný přízvuk (v hovorovém stylu) – viz bod 2 	
<ul style="list-style-type: none"> • ve vyprávěcím stylu – predikát na 1. místě: <i>Жил</i> этот человек на тихой улице. <i>Считался</i> Яков Лукеш в хуторе человеком большого ума. <i>Пошел</i> старик в лес. 	<p>Bydlel ten člověk v tiché ulici. Šel stařík do lesa.</p>
d) faktory rytmického charakteru	
	<ul style="list-style-type: none"> • postavení příklonky v postpozici: Podej <i>mi</i> ruku. Zítرا <i>se</i> vrátím. Dnes se <i>jí to</i> podařilo.
<p>Об этом я хотел <i>бы с ним</i> посоветоваться. Об этом я <i>бы</i> хотел <i>с ним</i> посоветоваться. Об этом <i>я бы с ним</i> хотел посоветоваться.</p>	<p>O tom <i>bych</i> se s ním chtěl poradit.</p>